

Strah je v sredi votel, a okoli kraja ga pa nič ni.

Po tobak sem šel k Réparji,“ dejal je Razvozov Tine, ko smo pri Trpinu za javorjevo mizo sedeli. Takrat so tam imeli opalto. „Užé dvajset ali trideset let bo tega; óno kopno zimo je bilo, ko smo Žirovniku njegov „Vrh“ do čistega ogolili. Tobak sem imel na mizi pred seboj in si basal pipo. Domóv se mi ní mudilo; a vender bi bil kmalu odšel iz Reparjeve hiše, da ni Lovriček prikresal v krémo, óni tesar iz Butanjeve, ki je predlanjskim na osépnicah umrl. Za políc vina dá in mi napije; prisédem in se pogovarjava. Do jedne po pólu noči sva čuméla takisto; užé zdavna bi bil jaz odšel, pa me je Lovre pridržaval. Videč pa, da tesar kima z glavo naslonjen ob dlan desne roke, poslovim se in pod zidom pri „malej“ cerkvi plazim domóv. Prej čiste glave, da je bilo kaj, jame mi se tožiti po spanji. Kar samo o sebi se mi je hotelo mižati, a pot je bil kamenít in rázkav in trebalo je gledati, da se ne pobijem v mračnej noči.

Zavil sem se okolo Smodinovega plota in do Nartnikovega hleva, kamor sem mislil iti spat (tisto leto sem namreč služil pri Nartniku), ni bilo čez štirideset korakov. Nekak ropot mi udari na uho. Goveda bijó ob jarem z rogovi, mislim si in grem proti hlevu naprej. Zopet čujem škrobotanje in šumenje. Pogledam okolo sebe. Videti ni bilo žive duše. Nebó je bilo sicer oblačno, vender je mračna mesečina na lahno blestéla med listjem na bližnjem vrtu. In óva je časih prhnila mi nad glavo.

Ni bila stvar Bog si ga vedi kako strašna, a vender me je nekaj obdajalo kakor strah, in dremota me je popustila. Ko poneha ropot, primaknem se zopet za nekoliko korakov bliže k hlevu, kar zopet zaslišim nemír. Vlečem na ušesi, da bi natanko slišal, od kodi prav za prav prihaja. Kakor da bi po skednji robánilo, dozdeva se mi, in kakor da bi plesalo po podu. Terek, terek, šlo je naglo v krogu. A čez malo časa, kakor da bi nekdo po steni praskal in krempal ali s komolcem suval. Zdaj je šum ponehaval, zdaj je bil zopet večji. Sapa mi je postajala težka in srcé mi je močnejše tolklo. Strah se me polóti. Govedo ne ropoče takó in kako bi tudi prišlo v skedenj? Pes tudi ne, in o človeku tudi ne gre misliti, da bi se tako vrtil. Kaj, ko bi bil zlódej sam, pravim sam v sebi. Ta misel mi pride v glavo in mrz me izpreletava po hrbtu, kakor da bi mi kdo mravljincev vsul za vrat. Meseč ni nič kaj posebno svetil; razločiti nisem mogel ničesa. Truden sem bil; pozno v noči je bilo in ni mi torej kazalo stati na planem; še celó rositi je začelo. Zberem ves svoj pogum in napotim se k Tonetu, ki je na drugem konci hleva v plevnici spal, kamor smo dan poprej nametali konjskega sená. „Tone,“ pravim, „vzbudi se! Nekaj ropoče; pogledala bova, kaj je. Meue samega je strah.“ — Potresem ga prvič, potresem drugič; potem se še le prebudí, obrne se na stran, pogodrnja in hoče zopet zaspati. „Tone,“ pravim glasneje kakor poprej in glas se mi je od strahú tresel, „dvigni se, sam zlódej straši na hlevu.“ Te besede predramijo Toneta. Otare si oči pa se obrne proti meni. „Kdo je?“ pravi trdó. Morda me v temi in na pólu še v spanji ni mogel spoznati. „Tone, straši!“ rečem mu. „Nóri, no, nóri,“

odgovori, „kaj neki bo strašilo, jaz nisem nobene stvari slišal.“ „Ker si spal, to se zua, da nisi slišal,“ pravim mu; ali poglédi, tam je nekaj črnega, kosmatega, in videti je, da ima rogove.“

V tem trenutku se je pred skednjevimi vrati na tramu prikazala pošast. Ves sem bil prestrašen. In Tone nič manj. Niti jedne besedice ni golsnil; črevlje je pobral, ki jih je bil zročera izzel in postavil v kot, pa je skozi lizo na „véliki“ pod splezal. Strašilo je v malem.

Druzega mi ni kazalo, nego posnemati ga. Ko sva oba osupéla pritekla pred hišna vrata in je nama stari hišni hlapec odprl duri, zlezla sva na peč in se ondu potegnila do belega dné. — Starec je naju osupel vprašal, čimu sva pribežala v hišo. Nisva mu rada povedala resnice, ali laži, da bi bila le količkaj verjetna, nisva imela pripravljene. To je bilo v soboto popóldne.

V nedeljo zjutraj smo sedeli za mizo pri zajutreku. S Tonetom sva poparjena bila in molčala o celem dogodku, češ, če povéva, kar sva prestala, bodo se nama nekateri smijali in ne bodo verjeli, a drugi bodo zlóбно klepetali, da pri Nartniku straši in kmalu bodo povedali zakaj, rekoč: To in to je storil rajniki Nartnik itd.

Okolo mize smo sedeli in zajemali iz sklede. Sprva smo vsi molčali. Potlej pride gospodinja ter vpraša rezajoč nam kruha, kaj da so imeli zjutraj tam za hlevom. „Ej,“ pravi dekla, oblizavajoč žlico, „kozličev ni bilo v kočurji, ko jih je imela pastirica gnati past; na hlevu so bili tam v malem skednji. Kočur so te žabe blezo preskočile in pod hlevnimi vrati se zmuzale na plano.“

Toneta sem pogledal, slišavši to, ko je ravno v mizo gledal, kakor da bi ga bilo sram. A on se je zopet name ozrl; posmijala sva se drug drugemu. To je zapazil stari hlapec in se zakrohotal. A posli so hoteli vedeti, čimu se smejemo. In mi bišo drugače, povedati sva morala vso dogodóbo in družina je bila vesela pri jedi.“

Jos. Gradáčan.

I z k u š n j a.

(Poslovenjeno.)

V tihaj izbici se deček pridno uči. A solnce posije veselo skozi okno ter ga jame vabiti pod milo nebo, rekoč: „deček moj ljubi! kaj to delaš? Pojdi ven, pojdi, ter poigraj se z menój.“ A deček se ne dá premotiti, in solncu odgovori: „nikakor ne, dokler dela ne zvršim.“ Deček piše zopet, kakor je poprej. Zdaj priletí pisan ptiček, pokluje na okno ter glasovito zapoje: „pojdi z menój! Drevje zelení, solnce sije in povsod je radost.“ Ne dá se déček preprosití, in ptiča odpravi, govoreč: „poprej ne, dokler delo ne bode v kraji.“ Deček zdaj piše zopet, kakor je poprej. Kar pogleda jáblana skozi okno ter mu pošepetá na úho: „ali še nijsi truden? Pogledi mojih jábolk! Sinoči so ti dozoréla.“ Deček se zopet ne dá prevariti, in reče: „ne poslušam te, dokler ne utegnem.“ A napósled je bilo vse do-délanó. Deček naglo spravi knjige ter vesel steče v zelení vrt. Oj, kakó izprelepó solnce sije! Jáblana mu z vej molí rudeča jabolka in ptički prepevajo, da se razléga. Deček zavpije od vsega srca: „z daj se morem veseliti brez nobene skrbí!“

J. L.